

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 3 november 2022
(OR. en)

14269/22
ADD 1

LIMITE

CORLX 1024
CFSP/PESC 1470
COARM 224
CONUN 261

FÖRSLAG

från:	Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, undertecknat av Stefano SANNINO, generalsekreterare
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Ärende:	Förslag, framlagt för rådet av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, till rådets beslut till stöd för utveckling av ett internationellt erkänt system för validering av vapen- och ammunitionsshantering för att förhindra olaglig spridning - Projektdokument

PROJEKTDOKUMENT

UTVECKLINGEN AV ETT INTERNATIONELLT ERKÄNT SYSTEM FÖR VALIDERING AV VAPEN- OCH AMMUNITIONSHANTERING FÖR ATT FÖRHINDRA OLAGLIG SPRIDNING

1. Bakgrund

Det finns ett allt större samförstånd inom vapenkontrollgemenskapen om den centrala roll en effektiv lagerhantering spelar som förstärkning av exportkontrollåtgärderna för förebyggande av avledning. I det arbetsdokument som utarbetades inför den sjunde konferensen för de stater som är parter i FN:s vapenhandelsfördrag (ATT) uppmanade ordförandeskapet för partskonferensen fördragsstaterna att "överväga alla aspekter av såväl lagerhanteringen före exporttillståndsgivningen som en säker lagerhantering efter avlastning". Utöver informationsutbyte om olaglig verksamhet (ATT, artiklarna 11.5 och 15.4) uppmanade ordförandeskapet också "importerande och exporterande stater att enas om specifika villkor och garantier avseende lagringsanläggningar, märkning av föremål och kontroll av slutanvändare, före export". Slutligen, och för att uppfylla kraven i artikel 13.2, föreslog ordförandeskapet för den sjunde partskonferensen att fördragsstaterna ska rapportera åtgärder som har vidtagits för att förstärka den fysiska säkerheten och lagerhanteringen, som en indikation på insatser som gjorts för att förhindra och ta itu med avledning¹.

Att tillhandahålla garantier, på det sätt som beskrivs i ordförandeskapets arbetsdokument, i ett tredjeland praxis för lagerhantering förblir en utmaning. Området är tekniskt och informationen behandlas som mycket känslig. Detta komplicerar informationsutbytet. I många sektorer – privata och offentliga – används bedömningar av överensstämmelse för att ge garantier för produkters och tjänsters ändamålsenlighet, säkerhet och trygghet. Bedömningar av överensstämmelse utgör internationellt erkända metoder för fastställande av om en produkt eller tjänst överensstämmer med vedertagna normer och standarder. Visserligen existerar olika internationella standarder, riktlinjer och god praxis för lagerhantering och säkerhet, men för närvarande finns det ingen internationellt erkänd metod när det gäller att ge garantier för ett tredjeland eller en slutanvändares förmåga att förhindra avledning (artikel 11 i vapenhandelsfördraget) i sina vapen- och ammunitionslager.

Mot denna bakgrund har Europeiska unionen (EU) sedan 2020 undersökt möjligheten att inrätta ett internationellt erkänt system för validering av politik och praxis för vapen och ammunition på statlig nivå och slutanvändarnivå. Genom antagandet av rådets beslut (Gusp) 2020/979, ändrat genom rådets beslut (Gusp) 2021/2075, gav EU det internationella centrumet för humanitär minröjning i Genève (GICHD) och dess specialiserade organ Ammunition Management Advisory Team (Amat) i uppdrag att genomföra ett projekt för utvecklingen av ett internationellt erkänt system för validering av vapen- och ammunitionsshantering (*valideringssystemet*) för att förhindra olaglig spridning och oavsiktliga explosioner. Detta var ett flerårig satsning, uppdelad i konkreta faser med särskilda mål och resultat.

¹ Utkast till arbetsdokument från ordförandeskapet för den sjunde konferensen för de stater som är parter i FN:s vapenhandelsfördrag: Förstärkning av insatser för att utrota olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen och säkerställa effektiv lagerhantering.

Syftet med den första fasen (Gusp 2020/979) var att undersöka möjligheten att skapa ett internationellt erkänt system för validering av hanteringspraxis för handeldvapen och lätta vapen och ammunition. Bedömningen av systemets genomförbarhet gjordes efter en uppdelning i sju kategorier, nämligen teknik, politik, juridik, ekonomi, militär säkerhet, samhällets säkerhet samt genomförbarhet inom en rimlig tidsperiod. I studien kom man fram till att det visserligen inte fanns några indikationer på hinder för utvecklingen av ett sådant system, men att intressenternas politiska vilja att delta i systemet i slutändan skulle bero på den slutliga utformningen. Intressenterna kunde därför inte göra några utfästelser förrän frågorna om systemets slutliga utformning hade retts ut.

Den andra fasen (Gusp 2021/2075) syftade till att utveckla det bedömningsverktyg som skulle ligga till grund för valideringssystemet och fastställa lämpliga alternativ för det. Ett självbedömningsverktyg skapades och möjliga alternativ till ett valideringssystem undersöktes. Projektet ledde fram till en rekommenderad metod för utvecklingen av ett operativt valideringssystem.

Hur fungerar systemet för validering av vapen- och ammunitionsshantering?

Information om det allmänna läget när det gäller praxis för vapen- och ammunitionsshantering är av intresse för många aktörer, såväl nationella som utländska. Exportkontrollmyndigheterna kan till exempel förstärka de bedömningar av risk för avledning som görs innan exporttillstånd utfärdas genom att förbättra sin analys av fasen för lagerhantering efter avlastning, och det internationella samarbetet och tillhandahållandet av bistånd kan bli mer behovsinriktat genom en analys av aktuell förmåga.

Valideringssystemet är utformat för att underlätta informationsutbyte när det gäller slutanvändarnas förmåga att upprätthålla säkra lager. Detta sker genom att den strukturella förmågan i en slutanvändares hanteringssystem bedöms mot bakgrund av den internationellt erkända bästa praxis som återfinns i de internationella tekniska riktlinjerna för ammunition (IATG) och Mosaic-kompendiet (Modular Small-arms-control Implementation Compendium).

Kärnan i valideringssystemet utgörs av de verktyg som utarbetades under genomförandet av rådets beslut (Gusp) 2021/2075. En standardiserad självbedömning, ett av de viktigaste resultaten av genomförandet av Gusp 2021/2075, omfattar en metod för att analysera graden av raffinemang i den ram för hanteringssystemet som fastställs i de förmågeskapande element som beskrivs i IATG 01:35. Resultaten av denna självbedömning tolkas med hjälp av ett vägledande dokument. Verktöget i sig kan tjäna som ett verktyg för bilateralt utbyte av information om det allmänna läget i försvarsmakternas praxis för vapen- och ammunitionsshantering.

Valideringssystemet blir ett ”system” när verktöget tas i bruk i alla delar av en organisation för att tillgodose gemensamma behov. Organisationer bestående av medlemsstater med gemensamma exportkontrollkrav, importbestämmelser, förmågeuppbyggnadsmål och övervakningsbehov i samband med instrumentgenomförandet är primärt de som kan tjäna på inrättandet av ett system. I varje enskilt fall underlättas informationsutbytet ytterligare genom en gemensam plattform. Den standardiserade bedömningen kan utnyttjas för att tillgodose en mängd olika intressenters behov. En självbedömning kan vara giltig i flera år och därmed möjliggöra utbyte av redan godkänd analys med godkända intressenter. Detta kan minska slutanvändarnas rapporteringsbörda samtidigt som exportkontrolltjänstemännens får större möjligheter att få tillgång till uppgifter om omständigheterna kring potentiella slutanvändares lagerhållning efter avlastning, under fasen före tillståndsgivning.

Det finns många olika alternativ för inrättandet av ett valideringssystem. Det ger en organisation möjlighet att skräddarsy systemet efter sina särskilda behov. Vissa organisationer kan tjäna på att skapa ett valideringssystem där godkända användare kan dela en viss standardiserad bestämning. Andra organisationer kan tycka att en validering är problematisk och därför välja mindre specifika alternativ för informationsutbyte. Fastställandet av vilka delar som är godtagbara för varje organisation kommer att vara avgörande vid utvecklingen av system för validering av vapen- och ammunitionsshantering.

Med utgångspunkt i ovannämnda resultat kommer fas III i projektet att inriktas på att främja utvecklingen av valideringssystemet. En regional metod för utveckling av valideringssystem kommer att antas – med fokus på att identifiera och bygga vidare på befintliga regionala organisationsstrukturer och mekanismer för informationsutbyte och utveckling av skräddarsydda metoder och verktyg för validering av nationella system för vapen- och ammunitions hantering (bland annat genom utveckling av ett självbedömningsverktyg och motsvarande vägledning för bedömningens genomförande och tolkning av bedömningsresultaten).

2. Tekniskt upplägg

Detta projekt syftar till att utveckla oberoende system för validering av vapen- och ammunitions hantering inom ramen för befintliga organisationsstrukturer. Varje system ska fungera självständigt och kommer att bygga på de verktyg och metodriktlinjer som utarbetades under genomförandet av rådets beslut (Gusp) 2021/2075. Verktöget omfattar en standardiserad självbedömningsmetod som är skräddarsydd för regionens sammanhang och standarder, en överenskommen validerings- eller poängsättningsprocess som innebär att sakkunskap från regionen kan utnyttjas för analys av självbedömningsresultaten, en plattform för informationsutbyte som underlättar överföringen av viss information till behöriga begärande myndigheter samt en mindre styrningsram som ska se till att systemet förblir hållbart.

Vid genomförandet av detta projekt kan EU utforma, utveckla, testa och genomföra det första regionala valideringssystemet för validering av vapen- och ammunitions hantering. EU:s valideringssystem kan tjäna som en plattform för medlemsstaterna där de kan utbyta och få tillgång till uppgifter, i ett standardiserat format, om praxis för validering av vapen- och ammunitions hantering på grundval av självbedömningar gjorda av slutanvändare i tredjeländer. EU kan aktivt bidra till utformningen av alla delar av systemet, genom att utnyttja ett nätverk av experter inom EU och EU-medlemsstater som ger råd om alla områden i utformningen. GICHD kommer att ha ansvar för att underlätta diskussionerna med nätverket och genomföra utformningen.

EU:s valideringssystem kommer att stärka arbetsgruppen för export av konventionella vapen, EU-medlemsstaternas exportkontrollmyndigheter och den europeiska fredsfaciliteten i deras förmåga att analysera de risker för avledning efter avlastning och oavsiktlig explosion som är förknippade med en slutanvändares system för vapen- och ammunitions hantering. Denna information skulle utgöra ett stöd för de bedömningar av risken för avledning som genomförs innan tillstånd utfärdas. Självbedömningen inom ramen för valideringssystemet kan också stödja arbetsgruppen för icke-spridning och vapenexport och EU-medlemsstaternas internationella bistånds- och kapacitetsuppbyggnadsprocesser genom att tillhandahålla en standardiserad bedömning av efterlevnaden av ramen för vapen- och ammunitions hantering mot bakgrund av internationell god praxis. Detta kan göra det lättare att identifiera svagheter och behov och på så sätt styra kapacitetsuppbyggnadsinsatserna till de områden där resurserna behövs mest.

Projektet kommer också att göra andra delregioner medvetna om valideringssystemet och fördelarna med att utveckla en standardiserad metod för att bedöma och utbyta information om praxis avseende hanteringen av vapen och ammunition. Målet med detta medvetandegörande är att uppmuntra andra regionala organisationer att utveckla skräddarsydda valideringssystem och stödja användandet av självbedömningsverktyget. Det arbetet kommer att bygga på de utåtriktade insatser som genomfördes under genomförandet av rådets beslut (Gusp) 2020/979 och (Gusp) 2021/2075. Om en regional organisation under de medvetandegörande insatserna skulle begära stöd för utvecklingen av ett valideringssystem kan projektet omfördela resurser för att stödja det arbetet.

3. Övergripande mål

Det primära syftet med detta projekt är att stödja insatser för att säkerställa en säker och trygg hantering av handelsvapen och lätta vapen och ammunition genom att förbättra beslutsprocesserna för aktörer som arbetar med exportkontroll och internationellt samarbete och bistånd.

Målet kommer att uppnås genom en ökad öppenhet i den praxis för hanteringen av handeldvapen och lätta vapen och ammunition som tillämpas av slutanvändare i ett tredjeland. Med en större medvetenhet om denna praxis kommer intressenterna att kunna fatta bättre beslut i samband med tillståndsgivning för överföring och kapacitetsuppbyggnadsinitiativ.

För att uppnå denna målsättning kommer projektet att vara inriktat på följande två huvudmål:

1. Att skapa ett operativt valideringssystem.
2. Att uppmuntra regionala organisationers och deras medlemsstaters ansträngningar att utveckla egna valideringssystem.

4. Beskrivning av verksamheten

Mål 1: Skapa ett operativt system för validering av vapen- och ammunitionshantering

År 1: Konsolidering av ramen för valideringssystemet

VERKSAMHET	RESULTAT
Inrätta ett rådgivande EU-nätverk bestående av berörda intressenter som kan tillhandahålla expertrådgivning om innehållsmässiga och operativa riktlinjer i frågor som rör EU:s politik och insatser. Dessa rådgivare kommer att uppmanas att lämna synpunkter under utvecklingsskedet av EU:s valideringssystem för att säkerställa att systemet är lämpat för EU:s syften. GICHD:s projektteam kommer att ansvara för att deras råd genomförs. Satsningar kommer att göras på att hålla flera fysiska möten under årets lopp. Syftet med det rådgivande nätverket är att säkerställa att EU:s intressenter tar ledningen i utformningen av ett system som passar deras behov och arbetsprocesser. Rådgivarna ska bidra till att fastställa följande delar av systemet:	Skräddarsydda och validerade EU-verktyg för självbedömning.
	Ramdokument för EU:s valideringssystem med utvecklingsstrategi.
	Noter och skriftväxling från kontakterna med EU:s rådgivande nätverk.
- Utarbeta en strategi för funktioner, tillsyn och underhåll avseende valideringssystemet. - Se över självbedömningsverktygen för att bedöma om de är lämpliga och ändamålsenliga i förhållande till behoven. - Fastställa vilken typ av enheter som ska genomföra validering och tillsyn av genomförandet av valideringssystemet. - Fastställa vilken typ av informationsutbyte som ska vara tillåten på den digitala plattformen och bilateralt.	Plan för webbplattformsutveckling som omfattar utformning, utveckling, testning och slutförande.

Validera självbedömnings- och valideringsanalysen. De allmänna självbedömningsverktyg som har utvecklats under genomförandet av beslut 2021/2075 (Gusp) måste ses över, skräddarsys och valideras av EU:s tekniska experter för att säkerställa att de är anpassade till EU-intressenternas krav.

Utföra en teknisk validering av de självbedömningsverktyg som har godkänts av de tematiska experterna (vapen- och ammunitionsshantering och exportkontroll).

Bedöma webbutformningskraven för att skapa en plattform för informationsutbyte. På grundval av rekommendationerna från EU-rådgivarna kommer bedömningen att fastställa programmeringskraven för att skapa den önskade webbplattformen.

RESULTAT
Bedömningsrapport från självbedömningsförsök.
Särskilt utbildningsmaterial för självbedömning och validering.
Utarbetade strategier och operativa förfaranden för validering och för en mekanism för systemövervakning.
En webbplattform för informationsutbyte om valideringssystemet.
Meddelanden till EU-rådgivare.

År 2: Provning av verktyg och system

VERKSAMHET
Testa självbedömningsverktyg i tredjeländer. Testerna kommer att bestå av tre delar: - Stödja tredjeländer och alla aktörer (mäklare osv.) som deltar i deras

arbete med att slutföra en tillfredsställande självbedömning, - Bedöma alla deltagande aktörers utmaningar med att slutföra bedömningen och deras farhågor i fråga om informationsutbyte, - Utarbeta en bedömningsrapport som belyser utmaningarna och lärdomarna.
Utforma, testa och validera webbplattformen enligt specifikationerna från EU:s rådgivande nätverk.
Utarbeta utbildningsmaterial och operativa förfaranden för att stödja arbetet med att slutföra självbedömningen, standardisera valideringsprocessen och ge vägledning till systemövervakningsmekanismen.
Utarbeta policydokument för driften och övervakningen av valideringssystemet.
Uppdatera EU:s rådgivande nätverk om läget i genomförandet och diskutera de utmaningar och frågor som uppstår.

Mål 2: Uppmuntra andra organisationer att utveckla egna regionala valideringssystem.

År 1: Introducera valideringssystemet för två regionala organisationer och fortsätta att undersöka kopplingarna till internationella instrument

VERKSAMHET
Genomföra utåtriktad verksamhet gentemot två regionala organisationer och deras medlemsstater för att främja konceptet med det regionala valideringssystemet. Detta omfattar upp till tre besök i regionen. Det första mötet med den regionala organisationen kommer att användas för att uppmuntra utvecklingen av ett regionalt valideringssystem och, om så önskas, för att börja planera de kommande stegen. Ett andra möte kommer att omfatta medlemsstaterna och fungera som en introduktion till systemet och fördelarna

RESULTAT
Regionala organisationer och medlemsstater har fått kännedom om EU:s valideringssystem och fördelarna med att skapa ett eget sådant system.

med det. Under uppföljningsmöten förväntas man ytterligare uppmuntra och planera inrättandet av ett regionalt valideringssystem.
Delta i möten om regionala och internationella instrument för vapenkontroll.
Detta kan omfatta anordnande av sidoevenemang eller andra evenemang för att främja valideringssystemet och utvecklingen av EU:s valideringssystem.

År 2 och 3: Introducera valideringssystemet för två regionala organisationer per år och fortsätta att främja systemet internationellt

Not: under år 2 och 3 varierar projektplanen beroende på resultatet av föregående års insatser för att främja valideringssystemet regionalt. Den ursprungliga planen är att genomföra två regionala utåtriktade verksamheter per år enligt det format som beskrivs under år 1. Om en regional organisation dock bekräftar att den vill införa valideringssystemet kommer Amat att ansöka om tillstånd från EU för att omdirigera en del av resurserna för att utveckla systemet i den region som efterfrågar det. Detta kommer att medföra att färre regionala organisationer deltar per år, men det kan leda till att fler stater använder och drar nytta av valideringssystemet.

5. Tekniskt genomförandeorgan

Internationella centrumet för humanitär minröjning i Genève (GICHD) kommer att leda genomförandet av projektet via sitt specialiserade organ Amat. Mer specifikt kommer Amat att leda förvaltningen och genomförandet av all verksamhet inom detta projekt och ha ansvaret för budgeten och rapporteringen. Amat-gruppen ansvarade också för förvaltningen och genomförandet av de föregående rådsbesluten ((Gusp) 2020/979 och (Gusp) 2021/2075).

Amat planerar att anlita expertkonsulter för att stödja olika aspekter av detta projekt. I synnerhet kommer experter på webbutveckling, bedömningar av överensstämmelse och hantering av handeldvapen och lätta vapen att rekryteras för att stödja genomförandet av olika aspekter av projektet. Dessa konsulter kommer att väljas ut genom ett godkänt rekryteringsförfarande.

6. Relevans

Detta projekt, inklusive dess mål, verksamheter och resultat, stämmer överens med flera av Europeiska unionens strategier och politiska överenskommelser.

EU:s strategi mot olagliga skjutvapen, handeldvapen och lätta vapen samt deras ammunition från 2018

Syftet med EU:s vapenstrategi är att ”bana väg för integrerade, gemensamma och samordnade europeiska åtgärder för att förebygga och motverka (...) förvärv av handeldvapen och lätta vapen och

ammunition till dessa samt att främja ansvarsutkrävandet och ansvarstagandet i samband med laglig vapenhandel”². 2018 års strategi mot olagliga skjutvapen, handeldvapen och lätta vapen samt deras ammunition föreskriver särskilda åtgärder för lagerhantering och förpliktar EU att stödja samarbete och bistånd för genomförande av FN:s handlingsprogram, inbegripet lagerhantering, samt främja och genomföra normer och god praxis för hantering av handeldvapen (ISACS) [nu Mosaic] och ammunition (IATG).

Ett EU-valideringssystem kommer att bidra till EU:s insatser för att genomföra 2018 års strategi:

- Förebyggande av avledning och främjande av ansvarsutkrävande inom den lagliga handeln med handeldvapen och lätta vapen är ett uttalat mål för valideringssystemet. EU:s valideringssystem kan stödja bedömningar av risken för avledning som görs innan exporttillstånd utfärdas.
- EU:s valideringssystem kan stödja samarbete och bistånd inom lagerhantering genom att identifiera svagheter i hanteringssystemet och genom att fungera som ett övervakningsverktyg för att spåra ändringar eller förbättringar i praktiken.
- Självbedömningsmetoden främjar genomförandet av Mosaic och IATG som normerna för att mäta bedömningen av överensstämmelse.

EU:s handlingsplan mot olaglig handel med skjutvapen 2020–2025

I EU:s handlingsplan mot olaglig handel med skjutvapen 2020–2025, vars mål är att ta itu med olaglig handel inom EU och partnererna i sydöstra Europa (västra Balkan, Moldavien och Ukraina), konstaterar man att lagersäkerheten måste öka i sydöstra Europa och stöder västra Balkan³. Färdplanen syftar bland annat till att förbättra säkerheten i fråga om lagerhantering, främja reglering och övervaka korrekt efterlevnad⁴. Dessutom kräver åtgärd 4.3 att man uppmuntrar bättre lagerhantering i Sahelregionen.

Även om EU:s valideringssystem inte har något regionalt fokus kan systemet stödja insatser för att identifiera strukturella svagheter i en slutanvändares lagerhanteringsmetoder. Självbedömningsmetoden är särskilt lämpad för att identifiera brister i säkerhetsföreskrifterna.

EU:s gemensamma ståndpunkt från 2008 om vapenexport (EU:s gemensamma ståndpunkt) och den frivilliga användarguiden för den gemensamma ståndpunkten⁵

EU:s gemensamma ståndpunkt innehåller åtta kriterier som beskriver fyra uppsättningar av risker som medlemsstaterna är skyldiga att behandla som skäl för att inte utfärda en exportlicens och fyra uppsättningar av faktorer som de måste ”beakta” när de prövar en ansökan om exportlicens. Kriterium sju avser ”om det föreligger risk för att den militära tekniken eller krigsmaterielen kommer att avledas till annat ändamål inom köparlandet eller återexporteras på oönskade villkor” som en faktor som exportören bör beakta. I den gemensamma ståndpunkten tilläggs att exportören vid bedömningen av risken för avledning bör beakta ”mottagarlandets förmåga att utöva effektiv exportkontroll”.

I användarguiden till EU:s gemensamma ståndpunkt, som innehåller ytterligare men icke-bindande instruktioner om hur bestämmelserna i detta dokument ska genomföras, uppmanas exportörerna att

². Europeiska unionens råd, rådets slutsatser om antagandet av en EU-strategi mot olagliga skjutvapen, handeldvapen och lätta vapen samt deras ammunition, Bryssel den 19 november 2018, 13581/18
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13581-2018-INIT/sv/pdf>.

³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: *EU:s handlingsplan mot olaglig handel med skjutvapen 2020–2025* (not 30).

⁴ Se mål 7 i färdplanen för en hållbar lösning på olagligt innehav och missbruk av samt olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen/skjutvapen och deras ammunition på västra Balkan senast 2024, London den 10 juli 2018, <<https://www.seesac.org/f/docs/publications-salw-control-roadmap/Regional-Roadmap-for-a-sustainable-solution-to-the.pdf>>.

⁵ Rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp av den 8 december 2008 om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel (not 7)

överväga om a) lagerhanteringen och lagersäkerheten i mottagarlandet håller erforderlig nivå (inbegripet Mosaic och IATG) och b) om det har förekommit några kända fall av problem med läckande lager i mottagarlandet⁶.

I användarguiden tar man upp vikten av effektiv säkerhet och lagerhantering, inte bara i samband med genomförandet av kriterium sju och bedömningen av risken för avledning, utan även med avseende på tillämpningen av kriterierna ett och två i EU:s gemensamma ståndpunkt, som omfattar respekten för internationella förpliktelser, för de mänskliga rättigheterna och för internationell humanitär rätt. I användarguiden anser man framför allt att överensstämmelsen med normerna i FN:s handlingsprogram, inbegripet normerna för lagerhantering, är relevant för att bedöma mottagarnas respekt för internationella förpliktelser enligt kriterium ett⁷. Dessutom hänvisar man till förekomsten av adekvata förfaranden för lagerhantering och lagersäkerhet och även för överskottsvapen och överskottsammunition och förekomsten av problem i form av stölder och läckage från lager i den uppgivna slutanvändarens land, som faktorer som ska beaktas för att bedöma om det föreligger risk för att de exporterade vapnen kan användas i strid med de mänskliga rättigheterna eller internationell humanitär rätt enligt kriterium två⁸.

EU:s gemensamma ståndpunkt och användarguide ger också relevant vägledning för informationsutbyte, vilket är en viktig del av valideringssystemet. I enlighet med artikel 4 i EU:s gemensamma ståndpunkt ska medlemsstaterna utbyta information om de ansökningar om exportlicenser som har avslagits och samråda när de överväger att godkänna en licens som ”i huvudsak [är] identisk” med en licens för vilken ansökan tidigare avslagits av en annan medlemsstat. Denna bestämmelse förstärks ytterligare genom artikel 7 i EU:s gemensamma ståndpunkt, enligt vilken medlemsstaterna ska ”förstärka samarbetet och främja samsynen” på området vapenexportkontroll genom att ”utbyta relevant information” inte bara om avslag utan även om vapenexportpolitik. I användarguiden uppmanas medlemsstaterna att utbyta information inom arbetsgruppen för export av konventionella vapen (COARM) och även via ”COARM:s onlinesystem eller, i de fall klassificeringen ”RESTRICTED” anses vara lämplig, COREU-meddelanden”. Informationsutbytet bör också omfatta information som kan vara användbar för andra medlemsstater för att förebygga risken för avledning⁹.

EU:s gemensamma ståndpunkt skapar tydliga kopplingar mellan den fastställda politiken och valideringssystemet. Kopplingarna fastställdes i rådets beslut (Gusp) 2020/979 och EU:s valideringssystem utformades särskilt för att stödja exportkontrollmyndigheternas tillämpning av kriterium sju i EU:s gemensamma ståndpunkt genom att fungera som ett tekniskt verktyg som kan tillhandahålla en analys av de skydds- och säkerhetsåtgärder som genomförs av en potentiell importerande stat. Den metod som används är förenlig med användarguidens vägledning för att bedöma normerna i förhållande till befintlig internationellt erkänd god praxis. I artikel 4 i den gemensamma ståndpunkten fastställs också en politisk motivering för den del av EU:s valideringssystem som avser informationsutbyte.

Rådets beslut (Gusp) 2021/38 av den 15 januari 2021 om fastställande av en gemensam strategi för moment i slutanvändarintyg i samband med export av handelsvapen och lätta vapen samt deras ammunition

I rådets beslut (Gusp) 2021/38 fastställs en gemensam strategi för moment i slutanvändarintyg i

⁶ Europeiska unionens råd, Användarguide för rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp (ändrat genom rådets beslut (Gusp) 2019/1560), s. 129.

⁷ Europeiska unionens råd, Användarguide för rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp (ändrat genom rådets beslut (Gusp) 2019/1560), s. 24.

⁸ Europeiska unionens råd, Användarguide för rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp (ändrat genom rådets beslut (Gusp) 2019/1560), s. 58.

⁹ Europeiska unionens råd, Användarguide för rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp (ändrat genom rådets beslut (Gusp) 2019/1560), s. 159.

samband med export av handeldvapen och lätta vapen samt deras ammunition¹⁰. Beslutet innehåller två ”valfria delar” som staterna ska överväga och som är direkt relevanta för valideringssystemet, nämligen iii) att efter avlastning möjliggöra inspektioner på plats, som utförs av den exporterande medlemsstaten och iv) att slutanvändaren ger garantier som visar på dennes förmåga till säker vapen- och ammunitionsshantering, och även dennes förmåga att på ett tryggt och säkert sätt hantera lagren där varorna ska lagras, kan övervägas i slutanvändarintyget.

Valideringssystemet kan omfatta en metod för kontroll efter avlastning till stöd för kontroller på plats av påståenden som gjorts i självbedömningen. Detta skulle ge en ännu högre grad av säkerhet.

7. Kommunikations- och synlighetsstrategi

Amat ska vidta alla lämpliga åtgärder för att informera om att detta projekt har finansierats av EU, i enlighet med den handbok om kommunikation och synliggörande av Europeiska unionens externa åtgärder – 2018 som Europeiska kommissionen har offentliggjort. Europeiska unionens stöd ska dessutom ges ett erkännande i inbjudningar och andra dokument som delas med deltagarna i de olika evenemangen. Amat kommer att säkerställa att EU när så är möjligt är företrätt vid evenemang som ges stöd inom ramen för detta beslut.

EU kommer särskilt att erkännas som projektledare vid alla regionala och internationella evenemang där valideringssystemet presenteras. EU:s valideringssystem kan fungera som en utmärkt motivation för andra regionala organisationer, så Amat kommer att uppmuntra och stödja EU:s insatser för att främja verktyget i olika vapenkontrollmiljöer. EU:s företrädare kommer att uppmanas att lämna kommentarer och EU-logotypen kommer att visas i presentationer och annonser.

¹⁰ Rådets beslut (Gusp) 2021/38 av den 15 januari 2021 om fastställande av en gemensam strategi för moment i slutanvändarintyg i samband med export av handeldvapen och lätta vapen samt deras ammunition, EUT L 14/4, 18.1.2021, <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0038&from=SV>>.